

DATOS IDENTIFICATIVOS								
Asignatura	Novas Tecnoloxías Aplicadas a Educación						Código	652411302
Titulación	MESTRE: ESPECIALIDADE EN AUDICIÓN E LINGUAXE						Ciclo	1º e 2º Ciclo
Créditos, tipo e calendario	Cr. totais	Cr. teóricos	Cr. prácticos	Tipo	Curso	Período	Ano académico	
	3.5	2	1.5	Troncal	Terceiro	Anual	2010-2011	
Idioma	Galego Castelán							
Departamento	Pedagogía e Didáctica							
Coordinador/a	Iglesias Amorin, Fernando				Correo electrónico	amorin@udc.es		
Profesores/as	Iglesias Amorin, Fernando					amorin@udc.es		
Web	http://www.educacion.udc.es							
Descrición / contextualización	<p>A materia de Novas tecnoloxías aplicadas á educación forma parte do plan de estudos da diplomatura de Mestre especialista en Audición e Linguaxe. Impártese no último curso e é unha materia troncal de 4.5 créditos, 3 teóricos e 1.5 prácticos, o que equivale no Sistema Europeo de Transferencia de Créditos a aproximadamente 3.5 créditos que representan o redor de 87 horas de traballo do estudante.</p> <p>Os descritores desta materia son os seguintes: Recursos didácticos e novas tecnoloxías: utilización nas súas distintas aplicacións didácticas, organizativas e administrativas. Utilización dos principais instrumentos informáticos e audiovisuais.</p> <p>Os estudos conducentes ao título de Mestre especialista en Audición e Linguaxe teñen como principal fin dotar aos futuros mestres das competencias necesarias para desenvolver a actividade docente nos niveis correspondentes do sistema educativo integrando os aspectos básicos con aquelas competencias que de forma específica permitirán aos futuros mestres desenvolver unha actividade docente encamiñada ao desenrolo das capacidades relacionadas co desenvolvemento da linguaxe e da comunicación. Entre as funcións centrais na actividade docente está o deseño e desenvolvemento dun curriculum que permita tanto o desenrolo integral dos nenos e nenas destas idades como o desenrolo mais específico das súas capacidades lingüístico-comunicativas mediante a educación a través e que, ademais, responda a unha serie de principios xerais relacionados cunha educación democrática, inclusiva e preocupada pola xustiza social.</p> <p>Como elementos clave do curriculum sobre o que o futuro mestre deberá tomar decisións están os medios e recursos didácticos que permitirán o traballo dos contidos do curriculum e contribuirán a consecución dos fins educativos buscados. A materia de Novas tecnoloxías aplicadas á educación dotará aos futuros mestres coas competencias necesarias para poder analizar, avaliar, seleccionar, utilizar e crear recursos baseados nas tecnoloxías da información e da comunicación. As novas tecnoloxías ofrecen o futuro mestre de Audición e Linguaxe innumerables posibilidades para a busca de información e recursos para as súas clases, para a organización e creación dos seus propios recursos, para a comunicación con outros docentes e persoas interesadas no seu mesmo campo de traballo, para a súa constante formación e para a investigación da súa propia práctica.</p> <p>Na sociedade actual, definida como sociedade da información, a xeración, procesamento, manipulación e transmisión de información grazas as TIC son agora as actividades centrais e as principais fontes de produtividade e poder. A escola debe responder aos avances tecnolóxicos tendo en conta que a mera introdución das novas tecnoloxías no curriculum non implica a mellora da calidade da educación, sendo posible seguir reproducindo formas tradicionais de ensinanza pero con novos medios. É por isto necesario unha reflexión previa sobre os fins buscados, os cales deberán buscar formar a futuros cidadáns con capacidade para a analizar de forma crítica a información transmitida a través das TIC, con capacidade para crear información mediante as TIC, con capacidade para aprender a aprender e</p>							

comprometidos coa defensa da xustiza social.

Dende unha postura crítica ante as novas tecnoloxías o docente deberá, por unha banda, guiar o estudante na súa construción do coñecemento, contribuíndo a súa vez a que se converta en intérprete crítico dese coñecemento. Ademais o docente deberá ser consciente da non neutralidade da tecnoloxía e dos intereses que se atopan tras todo avance tecnolóxico, analizando o papel das novas tecnoloxías no aumento ou diminución das desigualdades sociais, etc. Por outra banda o docente deberá utilizar estes recursos tecnolóxicos para favorecer a investigación da súa propia práctica levando a cabo procesos de investigación-acción que favorezan a mellora da súa labor docente.

A materia de Novas tecnoloxías aplicadas á educación asignada a área de Didáctica e Organización Escolar relaciónase con outras materias do plan de estudos da diplomatura de Mestre especialista en Audición e Linguaxe como poden ser Didáctica Xeral, Socioloxía da Educación, Teorías e institucións contemporáneas de educación, Organización do centro escolar así como aquelas que se centran de maneira específica no diagnóstico e intervención educativa sobre dos trastornos da audición e da linguaxe.

COMPETENCIAS DA TITULACIÓN

TipoA	Código	Específicas
A1		Coñecer os fundamentos psicolóxicos, lingüísticos e sociais das diferentes capacidades comunicativo-lingüísticas.
A2		Ser capaz de analizar os distintos contextos de escolarización para poder ofrecer diferentes respostas en función das distintas condicións persoais.
A3		Ser capaz de avaliar a competencia curricular nas distintas áreas relacionadas coa comunicación.
A4		Ser capaz de realizar unha avaliación precisa dos niveis de competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicosocial que poidan estar na orixe das súas dificultades comunicativo lingüísticas.
A5		Ser capaz de determinar as necesidades lingüístico-comunicativas dos distintos alumnos ou grupos de alumnos, definindo ámbitos de actuación prioritarios, así como o grao e a duración das intervencións a nivel comunicativo, as axudas e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe dos contidos.
A6		Ser capaz de acometer, directa ou en colaboración co resto do profesorado, a planificación, o desenvolvemento e a avaliación dunha resposta educativa de calidade para o alumnado con dificultades comunicativo-lingüísticas.
A7		Coñecer, facilitar e intervir cos distintos sistemas alternativos e aumentativos da comunicación que contribúan a melloras condicións de aprendizaxe e a calidade da comunicación.
A8		Establecer os obxectivos e as etapas dos tratamentos educativos que aplica aos problemas relacionados coa comunicación e a linguaxe.
A9		Aplicar os tratamentos educativos aos problemas da comunicación e da linguaxe cos métodos, as técnicas e os recursos mais eficaces e adecuados.
A10		Ser capaz de promover o desenvolvemento e a aprendizaxe ao longo dos períodos da educación infantil e primaria.
A11		Contribuír, a través da súa acción educativa, á mellora da calidade da comunicación, facendo incidencia nas dimensións e nos indicadores que configuran esta calidade.
A12		Promover, cooperar e colaborar eficaz e activamente cos equipos de apoio do centro e da comunidade, especialmente cos departamentos ou cos equipos de orientación.
A13		Deseñar, no marco da programación didáctica establecida para o conxunto dos nenos e das nenas do centro, planos de traballo individualizados.
A14		Ser capaz de facer un seguimento dos planos de traballo individualizado ao introducir axustes progresivos nos obxectivos da intervención e ao adecuar os métodos e pautas que se seguirán.

- A15 Detectar e analizar as posibles barreiras físicas para a aprendizaxe e a participación do alumnado no contorno do centro e nas súas instalacións, así como no seu contexto.
- A16 Mostrar unha actitude de valoración e de respecto á diversidade do alumnado, calquera que foren as condicións deste, e promover esa mesma actitude entre aqueles con quen se traballar máis directamente.
- A17 Participar eficazmente en procesos de mellora escolar dirixidos a introducir innovacións que promovan unha mellor resposta educativa á diversidade do alumnado.**
- A18 Procurar información acerca de recursos existentes na comunidade que poidan actuar como apoios indirectos á tarefa educativa.**
- A19 Traballar colaboradora e cooperativamente co resto do profesorado, cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, e promover a mellor resposta educativa posible para cada caso.
- A20 Capacidade para comprender a complexidade dos procesos educativos en xeral e dos procesos de ensino-aprendizaxe en particular (fins e funcións da educación e do sistema educativo, teorías do desenvolvemento e da aprendizaxe, o contorno cultural e social e o ámbito institucional e organizativo da escola, o deseño e os desenvolvemento do currículo, o rol docente...).
- A21 Coñecemento dos contidos que se van ensinar, e comprender a súa singularidade epistemolóxica, a súa especificidade e a súa didáctica.
- A22 Capacidade para recoñecer e respectar a diversidade e a multiculturalidade.
- A23 Capacidade para analizar criticamente as concepcións da educación procedentes da investigación, así como as propostas curriculares da Administración Educativa.**
- A24 Capacidade para deseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación que permitan adaptar o currículo ao contexto sociocultural.**
- A25 Capacidade para desenvolver estratexias que promovan a aprendizaxe autónoma e cooperativa do alumnado.**
- A26 Capacidade para organizar o ensino, no marco dos paradigmas epistemolóxicos das áreas, utilizando de forma integrada os saberes disciplinares, transversais e multidisciplinares adecuados ao nivel educativo correspondente.**
- A27 Capacidade para preparar, seleccionar, construír e utilizar materiais didácticos específicos, incorporando adecuadamente as tecnoloxías da información e da comunicación.**
- A28 Capacidade para utilizar a avaliación como elemento regulador e promotor da mellora dos procesos de ensino-aprendizaxe e da propia formación.
- A29 Capacidade para realizar actividades educativas de apoio no marco dunha educación inclusiva.
- A30 Capacidade para desempeñar a función titorial, orientar os alumnos e os pais e coordinar a acción educativa referida ao seu grupo de alumnos.
- A31 Participar en proxectos de innovación relacionados co ensino e a aprendizaxe que permitan introducir propostas encamiñadas á mellora da calidade educativa.**
- A32 Capacidade de relación, comunicación, colaboración e cooperación cos distintos sectores da comunidade educativa.**
- A33 Capacidade para dinamizar co alumnado a construción participada de regras de convivencia democrática, e afrontar e resolver de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersoais de natureza diversa.
- A34 Ter unha imaxe realista de si mesmo, asumir responsabilidades e tomar decisións fundamentadas.
- A35 Asumir a dimensión ética da profesión, potenciando no alumnado unha actitude de cidadanía crítica e responsable.
- A36 Compromiso de potenciar o rendemento académico dos alumnos e o seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.
- A37 Capacidade para asumir a necesidade de desenvolvemento profesional continuo, mediante a reflexión sobre a propia práctica.**

TipoB	Código	Transversais
	B1	Aprender a aprender.
	B2	Resolver problemas e tomar decisións de forma efectiva.
	B3	Aplicar un pensamento crítico, autocrítico, lóxico e creativo.
	B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa e espírito emprendedor.
	B5	Traballar de forma colaborativa.
	B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
	B7	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo.
	B8	Adaptación ás novas situacións.
	B9	Autonomía na aprendizaxe.
	B10	Capacidade de análise e de síntese.
	B11	Capacidade da procura e do manexo de información.
	B12	Capacidade de organización e planificación.
	B13	Capacidade para actuar de xeito sostible na defensa do medio ambiente.
	B14	Capacidade para detectar as súas propias necesidades de aprendizaxe ao longo da vida.
	B15	Capacidade para entender a calidade como un proceso de mellora continua, empregando indicadores para avaliar o seu progreso e os seus resultados.
	B16	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos noutras áreas e en contextos diferentes.
	B17	Capacidade para presentar, defender e debater ideas utilizando argumentos sólidos.
	B18	Capacidade para se relacionar positivamente con outras persoas.
	B19	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
	B20	Coñecemento de outras culturas e doutros costumes.
	B21	Coñecemento e comunicación en linguas estranxeiras.
	B22	Creatividade ou capacidade para pensar as cousas desde diferentes perspectivas, ofrecendo novas solucións aos problemas.
	B23	Habilidades sociais para exercer o liderado na aula.
	B24	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade.
	B25	Utilización das TIC no ámbito de estudo e do contexto profesional.
TipoC	Código	Nucleares
	C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
	C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
	C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
	C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
	C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
	C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.
	C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
	C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

COMPETENCIAS DA MATERIA				
Competencia	Tipoloxía	A	B	C
Capacidade para comprender e analizar de forma crítica o papel das TIC na sociedade e na educación desenvolvendo un compromiso ético co papel liberador das novas tecnoloxías fronte o seu posible papel opresor.	saber	A6	B5	C3
	Saber facer	A18	B11	C6
	saber ser/estar	A26	B12	C8
		A37	B15	B25
Capacidade para preparar, seleccionar, avaliar, crear e construír materiais didácticos coas TIC para o traballo das distintas áreas do curriculum e tendo en conta principios educativos como a educación democrática e inclusiva e a preocupación pola xustiza social.	saber	A17	B5	C3
	saber facer	A24	B11	C6
	saber ser/estar	A25	B12	
		A27	B25	
		A31		
Capacidade de emprego das TIC como ferramentas que, adecuadamente integradas no curriculum, poden contribuír a mellora da formación docente, da calidade do ensino e que poden favorecer os procesos de construción do coñecemento por parte dos estudantes.	saber	A6	B5	C3
	saber facer	A7	B7	C6
	saber ser/estar	A17	B11	
		A23	B12	A32
		B25		

CONTIDOS	
Módulos	Epígrafes
MÓDULO I: Sociedade, tecnoloxía e educación: as TIC na sociedade da información.	1.1. Concepto e características das TIC. 1.2. Mitos asociados as TIC. 1.3. A sociedade da información. 1.4. As TIC na globalización económica, política e cultural. 1.5. As desigualdades sociais e a fenda dixital. 1.6. O papel liberador ou opresor das TIC. 1.7. Os retos da educación ante as TIC.
MÓDULO II: A tecnoloxía educativa como disciplina pedagóxica.	2.1. O desenvolvemento da tecnoloxía educativa como disciplina pedagóxica. 2.2. O enfoque da tecnoloxía educativa desde unha perspectiva multidisciplinar e crítica das ciencias sociais. 2.3. A tecnoloxía educativa en España, Europa e no mundo. 2.4. A investigación sobre as TIC en educación.
MÓDULO III: Os medios na educación: materiais didácticos, recursos educativos e TIC.	3.1. Socialización e aprendizaxe con medios e tecnoloxías en contextos educativos. 3.2. Recursos educativos e materiais didácticos: medios impresos, medios audiovisuais e medios dixitais. 3.3. O deseño, selección, utilización e avaliación de recursos educativos e materiais didácticos.
MÓDULO IV: A integración das TIC na educación	4.1. As TIC nos procesos de deseño, desenvolvemento e avaliación do currículo. 4.2. O profesorado ante a integración das TIC. 4.3. A organización e xestión das TIC. 4.4. Boas prácticas para integración das TIC. 4.5. Modelos e niveis de integración das TIC.
MÓDULO V: Internet e educación.	5.1. O ensino con tecnoloxías dixitais. 5.2. A selección, avaliación e utilización dos distintos recursos, aplicacións e servizos de internet no ámbito educativo. 5.3. A web 2.0: análise das súas posibilidades educativas e creación de recursos na rede. 5.4. O elearning e os entornos virtuais de aprendizaxe. 5.5. Os entonos de traballo colaborativo. 5.6. As redes sociais.

METODOLOXÍAS	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	<p>Na actividade de sesión maxistral traballaranse os contidos que conforman o marco teórico mediante a exposición oral, guiada co uso de presentacións, de medios audiovisuais e coa introdución de cuestións dirixidas ao alumnado coa finalidade de favorecer a aprendizaxe e a construción do coñecemento.</p> <p>Realizarase unha exposición xeral introdutoria de cada un dos distintos temas de que consta o programa, indicando os aspectos que o alumnado debe ampliar co seu traballo persoal, coas oportunas orientacións bibliográficas.</p>
Discusión dirixida	<p>Mediante esta dinámica abordaranse diversas temáticas orientadas a que o alumnado reflexione sobre a importancia das TIC na sociedade en educación en particular, atendendo aos múltiples factores que inciden na súa integración para desenvolvemento da intervención educativa, co obxecto de favorecer a construción dunha visión crítica das diferentes formas de interpretar a realidade educativa.</p>
Traballos tutelados	<p>En torno aos diferentes temas proporase a realización de pequenos traballos de grupo baseados en prácticas a través de TIC. Estas actividades iniciaranse na aula e deberán ser completados mediante o traballo autónomo do alumnado, atendendo as indicacións que se proporcionarán a través da atención personalizada do profesor aos diferentes grupos.</p> <p>Para a realización destes traballos tomaranse como referencia tanto os materiais básicos da materia así como outros complementarios. Basearanse no traballo con distintos recursos na rede, con distintos programas de software gratuito e ferramentas de autor e coa pizarra dixital. Finalmente, a través da exposición na aula, cada grupo compartirá os traballos realizados cos demais grupos.</p>
Proba mixta	<p>A proba mixta constituirá unha actividade final da materia con carácter avaliativo a través da que o alumnado deberá dar resposta a varias cuestións facendo un tratamento global e integrado dos coñecementos adquiridos, de acordo co conxunto de contidos abordados en torno ás diferentes dinámicas de traballo ao longo da materia.</p>

PLANIFICACIÓN						
	Implica AP	Comp na Av	A HP	F Factor est HnP	B HnP/TA	C HT (A+B)
Sesión maxistral			12	1.5	18	30
Discusión dirixida			2	0	2	4
Traballos tutelados	X	X	18	0	22	40
Proba mixta		X	1	0	8.5	9.5
Atención personalizada			4	0	0	4

Horas totais E: C (A+B) 87.5

Carga lectiva en créditos ECTS UDC 3.5

ATENCIÓN PERSONALIZADA	
Metodoloxía	Descrición

Traballos tutelados	<p>A atención personalizada que se describe en relación a estas metodoloxías concíbense como momentos de traballo presencial co profesor, polo que implican unha participación obrigatoria para o alumando.</p> <p>A forma e o momento en que se desenvolverá indicárase en relación a cada actividade ao longo do curso segundo o plan de traballo da materia.</p>
---------------------	---

AVALIACIÓN		
Metodoloxía	Descrición	Cualif

Traballos tutelados	<p>En relación cos traballos tutelados valorárase:</p> <p>A adecuación metodolóxica das propostas de traballo.</p> <p>A profundidade do contido.</p> <p>O dominio das aplicacións utilizadas na elaboración das propostas educativas.</p> <p>O tratamento dunha linguaxe propia do contexto disciplinar.</p> <p>A utilización de fontes documentais complementarias e actuais.</p> <p>A presentación e a claridade da exposición.</p>	70
Proba mixta	<p>A proba mixta consistirá en dar resposta a varias cuestións que implicarán un tratamento global e integrado dos contidos abordados ao longo da materia.</p>	30

Observacións

Segundo a participación do alumnado na materia, a avaliación contempla dúas opcións:

Opción A. Para o alumnado que asiste/participa nas actividades de clase (>85%):

- Elaboración dun cartafol cos traballos de cada grupo no que se recollerán as prácticas que se desenvolvan na aula así como aquelas actividades relacionadas coa lectura e análise de materiais diversos presentados en clase (70%).
- Un exame escrito sobre os contidos da materia (30%).

Opción B. Para o alumnado que non asiste/participa nas actividades de clase (< 85%):

- Presentación dos traballos que corresponden coa parte práctica da materia (30%).
- Un exame escrito sobre os contidos da materia (70%).

Para superar a materia é necesario obter unha avaliación favorable en cada unha das partes da materia (50%). As convocatorias de setembro e decembro estarán sometidas aos mesmos criterios que a convocatoria de xuño: aqueles estudantes que queiran presentarse ás mesmas deben ter a día de exame todas as actividades que corresponden ás prácticas da materia e así poder ser avaliados da mesma.

FONTES DE INFORMACIÓN

Bibliografía básica

- Almirón, Nuria (2008): Web 2.0 ¿a reedición da burbulla tecnolóxica?. *Revista Red Digital*.
- Area Moreira, Manuel (2009): *Introducción a la Tecnología educativa*. Universidad de La Laguna. Creative Commons. Libro electrónico.
<http://webpages.ull.es/users/manarea/ebookte.pdf>
- Area Moreira, Manuel; Gros Salvat, Begoña y Marzal García-Quismondo, Miguel Angel (2008): *Alfabetizaciones y tecnologías de la información y la comunicación*. Madrid. Síntesis.
- Area Moreira, Manuel (2005): *La educación en el laberinto tecnológico*. Barcelona. Octaedro.
- Area Moreira, Manuel (2004): *Los medios y las tecnologías en la educación*. Madrid. Pirámide.
- Cabero Almenara, Julio (coord.) (2006): *Nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Madrid. McGrawHill.
- Cabero Almenara, Julio (coord.): *Tecnología educativa*. Madrid. McGrawHill.
- Cebrián de la Serna, Manuel (coord.): *Tecnologías de la información y la comunicación para la formación de docentes*. Madrid. Pirámide.
- Ortega Carrillo, José Antonio y Chacón Medina, Antonio (coords.): *Nuevas tecnologías para la educación en la era digital*. Madrid. Pirámide.
- Ovelar, María (2007): Aristocracia bloguera. *Revista R*.
- Salinas, Jesús, Aguaded, José Ignacio y Cabero, Julio. (coords.): *Tecnologías para la educación: Diseño, producción y evaluación de medios para la formación docente*. Madrid. Alianza editorial.

Bibliografía complementaria

- Aguilera, José María (1999): *Aprendiendo en la era de la información*. Madrid. Anaya.
- Alonso Erausquin, Manuel y Matilla, Luis (1990): *Imágenes en acción. Análisis y práctica de la expresión audiovisual en la escuela activa*. Madrid. Akal.
- Alonso Erausquin, Manuel; Matilla, Luis y Vázquez Freire, Miguel (1995): *Teleniños públicos, Teleniños privados*. Madrid. Ediciones de la Torre.
- Aparici, Roberto (coord.) (1996): *La revolución de los medios audiovisuales. Educación y Nuevas Tecnologías*. Madrid. Ediciones de la Torre.
- Aparici, Roberto y García Matilla, Agustín (1998): *Lectura de imágenes*. Madrid. Ediciones de la Torre. 3ª edición.
- Aparici, Roberto; García Matilla, Agustín y Valdivia, Manuel (1992): *La imagen*. UNED.
- Aparici, Roberto (coord.) 2000: *Nuevas tecnologías, comunicación y educación*. Cd-rom. UNED
- Area Moreira, Manuel (1999): Futuro imperfecto: novas tecnoloxías e igualdade

de oportunidades. *Revista Galega de Educación*, nº32, pp.13-19.

Area Moreira (2001): *Educación en la sociedad de la información*. Bilbao. Desclee de Brouwer.

Baleirón, Charo et al. (1998): *O laberinto virtual. Sobre as novas tecnoloxías na educación*. Vigo. Xerais.

Bartolomé, Antonio (2002): *Nuevas tecnologías en el aula. Guía de supervivencia*. Barcelona. Graó. 3º edición.

Bautista García-Vera, Antonio (1994): *Las nuevas tecnologías en la capacitación docente*. Madrid. Visor.

Bonete Perales, Enrique (1999): *Ética de la comunicación audiovisual*. Madrid. Tecnos.

Cabero Almenara, Julio (ed.) (1999): *Tecnología educativa*. Madrid. Síntesis Educación.

Cabero Almenara, Julio (ed.) (2001): *Nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Madrid. Síntesis Educación.

Castells, Manuel (1998): *La era de la información. Economía, sociedad y cultura. Fin de Milenio*. Madrid Alianza.

Castells, Manuel (2000): *La era de la información. Economía, sociedad y cultura. La sociedad Red*. Madrid Alianza.

Cebrián, Juan Luis (1998): *La Red. Cómo cambiarán nuestras vidas los nuevos medios de comunicación*. Madrid. Taurus.

Cebrián de la Serna, Manuel et.al.(coord.) (1998): *Recursos tecnológicos para los procesos de enseñanza y aprendizaje*. Universidad de Málaga ICE.

Cebrián de la Serna, Manuel, Ríos Ariza, José Manuel (coords.) (2000): *Nuevas tecnologías aplicadas a las Didácticas Especiales*. Madrid. Pirámide.

Cebrián de la Serna, Manuel (2000): *Internet en el aula. Proyectando el futuro*. Málaga. Universidad de Málaga.

Cebrián de la Serna, Manuel (coord.) (2001): *Actividades con el ordenador en el aula*. Málaga. Universidad de Málaga.

Corderch, Jorge y Guitert, Montse (2001): *¿Cómo aprender y enseñar con Internet? Cuadernos de Pedagogía*, nº301, pp.56-63.

Corominas, Agustín (1995): *La comunicación audiovisual y su integración en el currículum*. Barcelona. Graó.

Crook, Charles (1998): *Ordenadores y aprendizaje cooperativo*. Madrid. Morata.

Chomsky, Noam y Ramonet, Ignacio (1995): *Como nos venden la moto*. Barcelona. Icaria.

Dery, Mark (1998): *Velocidad de escape. La cibercultura en el final de siglo*. Madrid. Siruela

Echebarría, Javier (2000): *Los señores del aire: Telépolis y el Tercer entorno*. Madrid. Destino.

- Estefanía, Joaquín (1998): *Contra el pensamiento único*. Madrid. Taurus.
- Fernández Esteban, María Luisa (1998): *Nuevas tecnologías, Internet y Derechos fundamentales*. Madrid. McGrawhill.
- Ferrés, Joan y Marqués, Peré (coords.) (1997): *Comunicación educativa y nuevas tecnologías*. Barcelona. Praxis.
- Ferrés, Joan (2000): *Educación en una cultura del espectáculo*. Barcelona. Paidós.
- Galeano, Eduardo (1998): *Patatas arriba. La escuela del mundo al revés*. Madrid. Siglo XXI.
- Gilster, P. (1995): *El navegante de Internet*. Madrid. Anaya.
- González Quirós, José (1998): *El porvenir de la razón en la era digital*. Madrid. Síntesis.
- Gros, Begoña (coord.) (1997): *Diseños y programas educativos. Pautas pedagógicas para la elaboración de software*. Barcelona. Ariel.
- Guitart, Joseph (2001): Los multimedia e Internet, al servicio de la educación. *Cuadernos de Pedagogía*, nº301, pp.64-79.
- Guitart, Joseph (2001): 100 webs del ámbito educativo. *Cuadernos de Pedagogía*, nº301, pp.70-80.
- Gutiérrez Martín, Alfonso (1997): *Educación Multimedia y Nuevas Tecnologías*. Madrid. Ediciones La Torre.
- Gutiérrez Martín, Alfonso (coord.) (1998): *Formación del profesorado en la sociedad de la información*. Segovia. Publicaciones de la Universidad de Valladolid.
- Heap, Nick et.al. (1999): *Information, Technology and Society*. London. Sage. Open University.
- Held, David (ed.) (2000): *A globalizing world? Culture, economics, politics*. London. Routledge. Open University.
- Joyanes, Luis (1997): *Cibersociedad. Los retos sociales ante un nuevo mundo digital*. Madrid. McGraw-Hill.
- Kaplún, Mario (1998): *Una pedagogía de la comunicación*. Madrid. Ediciones de la Torre.
- Klein, Naomi (2001): *No logo. El poder de las marcas*. Barcelona. Paidós.
- Least, M. (ed.) (2000): *Issues in teaching using ICT*. London. Routledge.
- Litwin, Edith (comp.) (1995): *Tecnología educativa. Política, historias, propuestas*. Buenos Aires. Paidós.
- Marí Sáez, Víctor Manuel (2002): *Globalización, nuevas tecnologías y comunicación*. Madrid. Ediciones de la Torre.
- Martínez, Francisco y Prendes, Mª Paz, ccords. (2004): *Nuevas Tecnologías y educación*. Madrid. Pearson.
- Mattelart, Armand (1998): *La mundialización de la comunicación*. Barcelona. Paidós.

- McDougall, Anne (1998): *Cómo elegir y utilizar software educativo*. Madrid. Morata. Paideia.
- Millán, José Antonio (1998): *De redes y saberes. Cultura y educación con las nuevas tecnologías*. Madrid. Aula XXI Santillana.
- Mirabito, Michael (1997): *Las nuevas tecnologías de la comunicación*. Madrid. Gedisa.
- Negroponete, Nicholas (1995): *El mundo digital*. Madrid. Debate.
- Obach, Xavier (1997): *El tratamiento de la información y otras fábulas*. Madrid. Anaya.
- Odina, Mercedes (2000): *La aldea irreal*. Madrid. Aguilar.
- Pardo Pérez, Juan Carlos (1999): Transicións sociais, sociedade da información e educación escolar. *Revista Galega de Educación*, 32, pp.21-50.
- Pérez Tornero, José Manuel (2002): *Comunicación y educación en la sociedad de la información*. Madrid. De la Torre.
- Poole, Bernard (1999): *Tecnología educativa. Educar para la sociocultura de la comunicación y el conocimiento*. Madrid. McGrawHill.
- Postman, Neil (1994): *Tecnópolis. La rendición de la cultura a la tecnología*. Barcelona. Galaxia Gutemberg.
- Quin, Robyn y McMahon, Barrie (1997): *Historias y estereotipos*. Madrid. Ediciones de la Torre.
- Ramonet, Ignacio (1998a): *La tiranía de la comunicación*. Madrid. Debate.
- Ramonet, Ignacio (1998b): *Internet, el mundo que llega. Los nuevos caminos de la comunicación*. Madrid. Alianza.
- Ramonet, Ignacio (2000): *La golosina visual*. Madrid. Debate.
- Reparaz, Charo; Sobrino, Ángel y Mir, José Ignacio (2000): *Integración curricular de las nuevas tecnologías*. Barcelona. Ariel.
- Ríos Arza, José Manuel y Cebrián de la Serna, Manuel (2000): *Nuevas tecnologías de la información y comunicación aplicadas a la educación*. Málaga. Aljibe.
- Roma, Pepa (2001): *Jaque a la globalización. Cómo crean su red los movimientos sociales alternativos*. Barcelona. Grijalbo Mondadori.
- Salinas, Jesús et.al (2004): *Tecnologías para la educación. Diseño, producción y evaluación de medios para la formación docente*. Madrid. Alianza.
- Sancho Gil, Juana M^a (1994): Hacia una tecnología crítica. *Cuadernos de Pedagogía*, nº 230, pp.8-12)
- Sancho Juana María (coord.) (1995): *Para una tecnología educativa*. Barcelona. Horsori.
- Sancho, Juana María y Millán L.M. (comp.) (1995): *Hoy ya es mañana. Tecnologías y educación: un diálogo necesario*. Morón (Sevilla). Publicaciones MCEP.

San Martín, Ángel (1995): *La escuela de las tecnologías*. Universidad de Valencia.

Squires, David y McDougall, Anne (1997): *Cómo elegir y utilizar software educativo*. Madrid. Morata.

Steinberg, Shirley R. y Kincheloe, Joe. (comps.) (2000): *Cultura infantil y multinacionales*. Madrid. Morata.

Tiffin, John y Rajasingham, L. (1997): *En busca de la clase virtual. La educación en la sociedad de la información*. Barcelona. Paidós.

Toledo, P. (2001): *Accesibilidad, informática y discapacidad*. Sevilla. Mergablum.

Torres Santomé, Jurjo (2001): *Educación en tiempos de neoliberalismo*. Madrid. Morata.

V.V.A.A (1999): *Sur y comunicación. Una nueva cultura de la información*. Barcelona. Icaria. Antrazyt/ Medicos Mundi.

VVAA (2000): *ATTAC. Contra la dictadura de los mercados*. Barcelona Icaria.

VVAA (2001): *Porto Alegre. Otro mundo es posible*. Madrid. El viejo topo.

Wolton, Dominique (2000): *Internet ¿Y después? Una teoría crítica de los nuevos medios de comunicación*. Gedisa. Barcelona.

RECOMENDACIONES

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Prácticum II/652411310

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Didáctica Xeral I/652411103

Didáctica Xeral II/652411361

Observacións

- Realizar o traballo de forma continua ao longo de todo o curso.
- Levar a cabo un adecuado traballo en equipo e cooperativo.
- Asistir a tutorías sempre que se teñan dúbidas.
- Traballar de forma individual e en grupo con todos os documentos, artigos, presentacións e demais recursos de cada bloque.
- Preparar de forma adecuada as presentacións orais.
- Realizar algún curso de manexo de ferramentas informáticas que ofrece a AFI se for preciso.